

Fem år med Erikshjälpen Framtidsverkstad

– resultat och effekter

ERIKSHJÄLPEN
Framtidsverkstad

Svart på vitt – vårt arbete ger resultat

I år är det fem år sedan den första Erikshjälpen Framtidsverkstad startade. Vi tog de allra första stegen i Helsingborg och i dag finns vi på sex orter runt om i Sverige. Det tycker vi är värt att fira. Lika värdefullt är det att stanna upp, sammanfatta och utvärdera allt som vi har gjort sedan vi drog i gång i Helsingborg. Utifrån dessa resultat kan vi sedan blicka framåt och bli ännu bättre i framtiden.

Till vår hjälp har vi haft Contextio Ethnographic som följde vår verksamhet i Helsingborg mellan 2019 och 2022 samt i Uppsala mellan 2021 och 2023. Deras arbete resulterade i två utvärderingsrapporter som har överlämnats till Erikshjälpen. Såväl uppstart som utvärdering av verksamheterna i Helsingborg och Uppsala har möjliggjorts tack vare generös finansiering från Kavlifonden.

Vi är väldigt stolta över vad vi har åstadkommit med Erikshjälpen Framtidsverkstad under de här fem åren. Vi är även stolta över de resultat som Contextio Ethnographic lyfter fram i sin utvärdering. Inte minst för att den bygger på deltagarnas egna erfarenheter och upplevelser genom bland annat intervjuer, enkätundersökningar och observationer under våra aktiviteter. Det gör att vi nu har en tydlig bild av vad Erikshjälpen Framtidsverkstad bidrar med på de orter där vi finns.

Vi hoppas att fler vill vara med på vår resa – för barnen och världen de drömmer om

Trevlig läsning!

Detta är Erikshjälpen Framtidsverkstad

Erikshjälpen är en svensk barnrättsorganisation med en ideell second hand-verksamhet. Vår gemensamma vision är en förändrad värld där barns drömmar får liv. Vi finns i 16 länder, inklusive Sverige, och våra insatser har ett särskilt fokus på barns rätt till utbildning och fritid, hälsa samt trygghet och skydd.

Erikshjälpen Framtidsverkstad är en viktig del av Erikshjälpens arbete i Sverige. Tillsammans med Erikshjälpen Second Hand arbetar vi långsiktigt i socioekonomiskt underprivilegerade områden för att motverka utanförskap bland barn och ungdomar samt föräldrar. Målet med verksamheten är att möjliggöra så att fler barn får växa upp under jämlika förhållanden.

Den första Erikshjälpen Framtidsverkstad startade i Helsingborg (Adolfsberg) under 2019 och i dag finns vi även i Motala (Ekön), Uppsala (Gränby), Linköping (Skäggetorp), Borlänge (Jakobsgårdarna) och Kristianstad (Charlottesborg).

Många barn och unga i områdena upplever att det finns en negativ bild av såväl området i sig och personerna som bor där. Här fungerar Erikshjälpen Framtidsverkstad som en plattform där unga kan göra sina röster hörda gentemot allmänheten och beslutsfattande personer. Vi ger även unga möjligheten att driva aktiviteter utifrån sina egna behov, intressen och drömmar.

På varje ort arbetar i dag två verksamhetssamordnare på heltid och en arbetsmarknadssamordnare på halvtid. Verksamhetssamordnarna ansvarar i korthet för aktiviteter kopplat till barn- och ungdomsspåret och arbetsmarknadssamordnaren ansvarar för det som kallas arbetsspåret för unga vuxna och föräldrar.

Så arbetar Erikshjälpen Framtidsverkstad

I vårt arbete utgår vi från fyra fokusområden som skapar de rätta förutsättningarna för barn och unga att förändra sin situation och skapa positiva effekter för bostadsområden.

Personlig utveckling och gemenskap – tillsammans med barn och unga samt föräldrar utformas aktiviteter som bidrar till ökad samhörighet, nätverksbyggande och personlig utveckling. Det handlar till exempel om aktiviteter efter skolan som läxhjälp och pyssel eller fysiska aktiviteter, workshops, utbildningar med mera.

Social mobilisering – vi uppmuntrar och stöttar lokala initiativ för ett minskat utanförskap och skapar förutsättningar för målgruppernas idéer att utvecklas. Social mobilisering innefattar även samordning av insatser som utförs av idéburna, offentliga och privata aktörer utifrån en gemensam målbild, vilket kan leda till en förändrad syn på aktuella bostadsområden.

Lokalt påverkansarbete – vi erbjuder barn och unga en plattform där de både kan lyfta och lösa problem som är kopplade till deras bostadsområde. På samma gång som det handlar om konkreta utmaningar för deltagarna blir det även praktisk träning i demokratiarbete.

Vidare mot arbetslivet – genom Erikshjälpens lokala second hand-butiker ges möjlighet till föräldrar och unga vuxna att skapa kontakter, bygga sociala nätverk och träna förmågor som är viktiga för att möta arbetslivets krav och etablering på arbetsmarknaden.

Våra resultat – en sammanfattning

Vilken effekt ger egentligen Erikshjälpen Framtidsverkstad för de boende i de områden där vi verkar? Vi som arbetar i verksamheten dagligen vet ju att det ger effekt. Vi ser att barn och unga – samt föräldrar – utvecklas och växer tillsammans med bostadsområdet. Men detta bygger mycket på vår erfarenhet och känsla. Men vad säger de boende själva?

Utvärderingsresultatet visar att Erikshjälpen verksamhet i Helsingborg och Uppsala genom Erikshjälpen Framtidsverkstad är mycket relevant och tillgodoser behov hos invånarna som inte möts av samhället i övrigt.

Citatet är från den rapport som Contextio Ethnographic överlämnade till oss i slutet av 2023. I deras sammanfattning framgår det även att den behovsriktade metoden med dialog och involvering av deltagarna har fungerat bra för att både nå och engagera barn och unga. Rapporten lyfter samtidigt att metoden som vi jobbar utefter inte bara är i enlighet med barnkonventionen utan även stöds av forskning i ämnet. Att vårt arbetssätt dessutom är flexibelt ses som en framgångsfaktor av våra samverkanspartner.

Man har inte valt det lättaste sättet, utan kanske det bästa sättet enligt mig faktiskt. Jag tror att det är en framgångsfaktor att man har gjort projektet på det sättet, alltså att man varit ute och kartlagt, interagerar och fortsätter fast man kanske möter motstånd. Att inte sitta inlåst på ett kontor och tänka ut saker utan att hela tiden vara ute och vara med där det händer, nätverka, fånga upp och vara lyhörd. Det tror jag är viktigt.

– Samverkanspartner, Adolfsberg

Ökat självförtroende och egenmakt hos unga

Det är framför allt bland barn och ungdomar som vi ser de allra tydligaste resultaten i form av personlig utveckling på individnivå, ökat självförtroende och egenmakt, stärkt framtidstro och en ökad stolthet över sitt område. Även vårt arbete med föräldrar har visat på fina resultat och våra yrkesinriktade kurser har bidragit till att ett antal deltagare har fått jobb eller närmat sig arbetsmarknaden. Med de yrkesinriktade kurser som vi jobbat med under de senaste två åren kan vi nå betydligt fler deltagare. Nedanstående citat från en samverkanspartner visar tydligt på verksamhetens relevans.

Erikshjälpen Framtidsverkstad behövs verkligen och är verkligen en väldigt viktig aktör för att möta barn och ungdomars behov av stöd och hjälp. Jag gillar att de har ledarskapskurser och mammagrupper och annat. Det känns som att de tar ett helhetsgrepp och tillför energi i området.

Verksamhet med tillit och förtroende

En viktig aspekt, som tydligt visar hur relevant Erikshjälpen Framtidsverkstad är på de orter där vi har verksamhet, är det faktum att barn och ungdomar både efterfrågar och deltar i våra aktiviteter. Dessutom lovordar de, och våra samverkanspartner, den relation som finns mellan verksamhetssamordnarna och barnen. Vi ser också att den tillit och det förtroende som har skapats mellan barnen/ungdomarna och personalen är en viktig förutsättning för vidare utveckling. Så här beskriver en deltagande ungdom från Gränby verksamheten:

Det bästa är att ha någonstans att gå och man kan komma när man vill. Ibland försöker jag hjälpa till. Jag är jätteglad för att gå ledarskapsutbildningen.

Arbetsätt som tilltalar samverkanspartner

Vi märker att vårt arbetssätt och vår bredd inom verksamheten tilltalar en mängd olika aktörer som är verksamma i de områden där Erikshjälpen Framtidsverkstad finns. Något som även Contextio Ethnographic lyfter i sin utvärdering. I såväl Helsingborg som Uppsala har Erikshjälpen fått en nyckelroll i att samordna aktörer som vill åt samma håll – att barn och unga, och föräldrar, ska kunna utvecklas positivt och vara goda förebilder.

Erikshjälpen ser arbetet gentemot kommunerna som en förutsättning för att åstadkomma långsiktiga och djupgående förändringar, något även forskningen trycker på. Det faktum att Erikshjälpen i såväl Uppsala som Helsingborg fått medel till sin verksamhet visar att det finns en tillit och en tro på att vårt arbete har positiva effekter.

Resultat utifrån våra fyra fokusområden

1) Personlig utveckling och gemenskap

Våra verksamhetssamordnare arbetar tillsammans med målgrupperna för att utforma aktiviteter som syftar till gemenskap, utökat kontaktnät och personlig utveckling. Det innebär att vissa aktiviteter utgår från etablerade koncept medan andra bygger på behov och initiativ från deltagarna själva.

Utvärderingen som Contextio Ethnographic har genomfört visar att både lokalen där vi har vår verksamhet och den lokala skolan har varit viktiga ingångar för att fånga upp barn, unga och, i viss mån, vuxna. I Gränby, till exempel, gör lokalens placering mitt i området att många passerar förbi och att ungdomar ofta kommer in en stund för att ta en fika och prata lite.

Diagrammen nedan visar resultatet från den enkätundersökning som Contextio Ethnographic genomförde bland deltagarna i Gränby under maj-oktober 2023. Frågorna handlade bland annat om ökat kontaktnät, nyupptäckta förmågor, möjligheten att känna sig sedd/bliv lyssnad på och ökad kunskap.

De som svarade på enkäten uppger exempelvis att de har fått en eller flera nya kompisar tack vare Erikshjälpen Framtidsverkstad, samt att de har lärt känna flera vuxna genom verksamheten.

Antal som lärt känna vuxna	Ja, en eller två	Ja, flera	Nej	Totalsumma
Kille	4	10		14
Tjej	9	20	2	31
Totalt	13	30	2	45

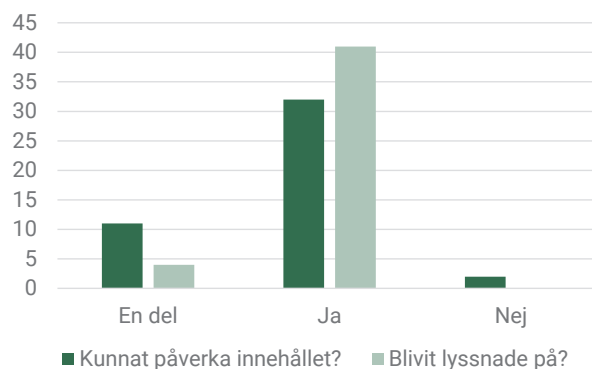

Sedda och lyssnade på

Två uttalade syften med Erikshjälpen Framtidsverkstad är att barnen och ungdomarna som deltar i våra verksamheter ska vara 1) delaktiga och ha möjlighet att påverka innehållet i aktiviteterna och 2) att varje deltagare ska känna sig sedd och lyssnad på.

Vad säger barnen och ungdomarna själva om detta? Ja, diagrammet nedan visar svaren som vi har fått från Gränby och majoriteten av deltagarna svarar att de har kunnat påverka innehållet i aktiviteterna och att de har blivit lyssnade på när de har uttryckt sina åsikter.

Diagram 1. Möjlighet att påverka innehåll i gruppen och bli lyssnade på

Till diagrammet ovan kan tilläggas att barn och ungdomar från verksamheten på Adolfsberg har berättat att de känner sig hörda och att personalen försöker möta deras önskemål. Något som följande citat från en deltagare bekräftar:

100 procent, vi är med och bestämmer. Vi pratar, hänger och då kanske vi kommer på någon idé och frågar (NN) och så börjar vi prata ihop oss och ser, vill vi göra det här, kan vi göra det här, kan vi fixa det här... alla får göra sin röst hörd om man säger så, man är välkommen hit.

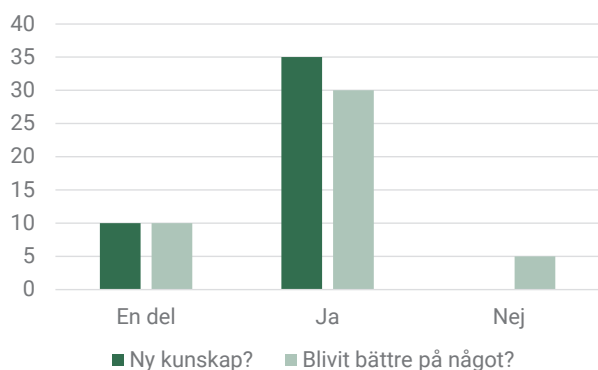
Lärt sig nya saker

Två frågor i enkäten var direkt kopplade till deltagarnas personliga utveckling och handlade om barnet/ungdomen har lärt sig nya saker och om de blivit bättre på något. Det som vi kan se utifrån svaren är att samtliga barn och unga har lärt sig nya saker och att majoriteten säger att de har blivit bättre på något genom att delta i aktiviteterna hos Erikshjälpen Framtidsverkstad.

Bland de förmågor som de svarande kommenterat att de lärt sig eller blivit bättre på nämns exempelvis barnkonven-

tionen, att uttrycka egna åsikter, lyssna på andra, att leda, vara social samt att testa nya saker.

Diagram 2. Personlig utveckling

Den sista frågan i enkäten handlade om Erikshjälpen Framtidsverkstad upplevs som en plats att få hjälp med läxor och andra saker. På den frågan svarade en majoritet ja och den positiva responsen stärks av deltagande observationer i Gränby som noterade att ungdomar besökte lokalen för att få hjälp med skoluppgifter, ta en fika, vila eller prata lite.

”Som en jättstor familj” – Röster från deltagare

I intervjuer och samtal med barn, ungdomar, föräldrar och samverkansparter i Gränby framkommer en enorm värme mellan deltagare och personal. Det skrattas mycket samtidigt som det finns tydliga regler och en respekt för tider och varandra.

Jag tycker bara att det här stället är som en jättstor familj. När man väl kommer in här så är alla så välkommande och man känner sig som en familj. Det är ett superställe.

– Deltagare, Gränby

De får våra hjärnor att tänka mer utanför boxen. Och de TROR på oss, de tror på våra drömmar. Varje gång jag kommer in genom dörren så blir jag sedd. De ger en trygghet och en varm känsla. Och jag tänker på mina drömmar. De är våra förebilder, de bygger upp oss. De är öppna för våra tankar.

– Deltagare, Gränby

Även våra samverkansparter – bland annat representanter från den lokala skolan – säger att barn och unga som deltar i våra aktiviteter påverkas positivt och växer som individer. Från skolans håll hör vi dessutom att några elever som deltagit i våra aktiviteter har fått bättre betyg, blivit mer engagerade och har fått ett ökat självförtroende. Något som även en del föräldrar vittnar om.

Att elever som man på något sätt kämpar med kan se väldigt konkret att de eleverna både har mognat och börjat förstå att det kommer ett liv efter skolan och att de kan. Vi kan se att fem, sex elever som varit på väg åt fel

håll, de har rättat till sig och de projektet som Erikshjälpen haft i gång har haft en väldigt stor inverkan, kanske till och med har varit avgörande för eleverna.

– Samverkanspart, Adolfsberg

De klarar mer och kämpar mer på grund av Erikshjälpen. Innan pratade de inte alls med mig men nu pratar de mer med mig, frågar om de får gå ut och gå till Erikshjälpen och göra saker med dem. De har mycket aktiviteter. De har vänner nu och fikar och umgås med grupperna från Erikshjälpen utanför också. De säger mamma, jag är inte ensam längre. De har vänner nu, de är sååå glada och jag är så glad.

– Förälder, Gränby

Sammanfattande resultat

Vi på Erikshjälpen Framtidsverkstad ser barn och unga som förändringsaktörer. Utifrån enkätsvar och deltagande observationer lyfter Contextio Ethnographic i sin rapport att det arbetssättet leder till att barn och unga utvecklas som individer, lär sig nya saker och får en tro på sig själva och framtiden. Detta syns bland annat genom att flera ungdomar som deltar i vår verksamhet går vidare till att själva vara ledare på läger eller i andra sammanhang. Men även att många deltagare förbättrar sina skolresultat och kan gå ut med fullständiga betyg från grundskolan. Något som därmed även ökar förutsättningar för att studera vidare.

2) Social mobilisering

Vår definition av social mobilisering innehåller två steg; 1) att uppmuntra och stötta lokala initiativ för minskat socialt utanförskap och 2) att skapa förutsättningar för våra målgrupps idéer att utvecklas och leda till förändring.

På Adolfsberg, i Helsingborg, tog vi i ett tidigt skede initiativ till ett områdesnätverk för att därigenom kunna skapa ett gemensamt helhetsperspektiv och långsiktighet i arbetet med områdesutveckling. Syftet med nätverket är att olika aktörer kan – utifrån sina perspektiv och erfarenheter – utbyta information, planera gemensamma event och diskutera lösningar på lokala utmaningar. Nätverket fungerar även som en brobyggare gentemot beslutsfattare inom staden.

Vår målsättning med nätverket i Helsingborg är att det ska bli mindre personkopplat och har därför föreslagit ett rullande schema för ansvaret kring samordning. Även om det är svårt att få till ett sådant schema, är alla överens om att en representant från staden borde ha uppdraget, vilket är upplägget i andra områden i Helsingborg.

Representanter från nätverket beskriver arbetet som viktigt eftersom det tillför ny kunskap, som de har nytta av i det egna arbetet. Bland annat uttrycker en tjänsteperson att hen har fått en mycket bättre insikt i vad som behövs för att invånarna ska känna sig trygga och få sina behov mötta.

Även skolan uttrycker att de genom nätverket fått flera viktiga kontakter knutna till sig och att de därmed öppnat upp för andra verksamheter att låna deras lokaler. Skolan har bland annat fått i gång basket- och badmintonträningar tack vare kontakterna i nätverket.

Det har tillfört mycket kunskap till oss som förvaltning och en helt annan syn kanske på hur man skulle kunna jobba med ungdomar. Och den positiva kraft som vi har sett bland ungdomar på Adolfsberg.

– Samverkanspart, Adolfsberg

Tillsammans når vi fler

I Uppsala fanns det tidigt en stor vilja och öppenhet att samverka från lokala aktörer i området, liksom från kommunens sida. Enligt de intervjuer som Contextio Ethnographic har genomfört med samverkansparter har det gemensamma arbetet fördjupats och förstärks under åren med en rad event och aktiviteter för både barn och vuxna som följd. Det tidigare områdesnätverket som avstannade under pandemin har nu återupptagits där kommunen är sammankallande.

De samverkansparter som har intervjuats säger alla att arbetet tillsammans med oss på Erikshjälpen Framtidsverkstad fungerar bra och att verksamheterna i många fall kompletterar varandra, då de har olika kontaktnät. Ytterligare en fördel är att barn och unga får ett större kontaktnät och att de olika parterna delvis når olika målgrupper med sina aktiviteter.

Vikten av ett omfattande samverkansarbete är tydligt och detta framkommer framför allt i intervjuer med representanter från kommun och region. En av anledningarna till att Erikshjälpen Framtidsverkstad fått medel är nämligen att vår verksamhet kommer många boende i Gränby till gagn och att vi har ett eget nätverk för att förverkliga de planerade aktiviteterna.

Vi är jätteglada att NN finns här för vi ser ju att det verkligen hjälper eleverna att våga dit till deras verksamheter. De är där på läxhjälp och de efterfrågar lovjobb och sommarjobb. Jag har och NN har även varit i kontakt om möjlighet till praktikplats för elever som har det tufft i skolan och då har han använt sina kontakter.

– Samverkanspartner, Gränby

Uppskattat språkcafé för vuxna

Språkcaféet i Lötenkyrkan, Uppsala, är ett tydligt exempel på löpande samverkan där ansvaret delas mellan två parter, i det här fallet Erikshjälpen Framtidsverkstad och den lokala församlingen. Intervjuer med föräldrar och vuxna på språkcaféet samt med volontärer har visat att aktiviteten är mycket uppskattad.

Jag tror att det är väldigt många som tycker att det här är så bra för att det är så många volontärer så man har möjlighet att sitta med en eller max två och prata. De får

prata mycket och de lyssnar mycket. Man kommunicerar på ett annat sätt då. Man lär känna många.

– Volontär, Gränby

Jag var på ett annat språkcafé men där satt vi bara i en stor ring med två volontärer och jag vågade inte prata. Det här är mycket bättre för man sitter med en person och pratar.

– Besökare, Gränby

Det som framför allt framkommer under intervjuerna är att deltagarna har lärt sig svenska samt fått hjälp med att läsa, med SFI-uppgifter och ibland även praktiska saker som språket sätter hinder för. En väldigt uppskattad del är att deltagarna kan ta med sina barn till språkcaféet och att det finns personal på plats som tar hand om dem.

Lokala initiativ för områdets utveckling

Social mobilisering innefattar även att uppmuntra initiativ från boende i det prioriterade området. Nedan ges några exempel på lokala initiativ i Uppsala och Helsingborg:

- Samtalsgrupp för killar.
- Dansgrupp för tjejer
- Majblommeförsäljning
- Studiestöd
- Områdescup i fotboll för unga
- Lötenloppet som nått ett stort antal barn och vuxna
- Lovjobb för unga som önskade sysselsättning under sportlovet.
- Skapat egna t-shirts och gjort en film mot fördomar.
- Startat UF-företag med glasmålning och smyckes-tillverkning.
- Ledarskapsutbildning med entreprenörskapsfokus.
- Läxhjälp och samtalsgrupp på initiativ från ungdomar.

Sammanfattande resultat

De intervjuer som Contextio Ethnographic har genomfört visar att vårt arbetssätt, med nätverkande och samverkan med lokala aktörer, har fungerat väl och dessutom resulterat i att fler aktörer samverkar i området. Samverkan tar sig dels uttryck i aktiviteter som drivs av flera parter tillsammans, exempelvis Football for all Global och språkcafé för vuxna, dels i event som organiseras av flera aktörer och sponsras av ännu fler. Det är på många sätt tydligt att samverkan är en nyckel för framgång i arbetet och att samverkande aktörer ser positivt på hur vi från Erikshjälpen Framtidsverkstad bidrar i detta arbete.

3) Lokalt påverkansarbete

Det lokala, samt regionala och nationella, påverkansarbetet syftar till att Erikshjälpen Framtidsverkstad ska

- 1) vara ett forum för barn och unga att gemensamt lyfta och lösa problem kopplade till bostadsområdet och
- 2) bidra till att förändra bilden av bostadsområdet hos invånare och allmänhet.

Exempel på aktiviteter inom påverkansarbete:

- Samtal och debatter med politiker.
- Inspirationsföreläsningar med gäster som vuxit upp på områden med liknande utmaningar som Adolfsberg och Gränby.
- Workshops kring barnkonventionen, där elevernas åsikter var en del av underlaget till civilsamhällets skuggrapportering till FN:s barnrättskommitté inför deras granskning av hur Sverige efterlever barnkonventionen.
- Deltagande med ungdomar på konferenser: seminarium på Männskliga Rättighetsdagarna, Region Hallands ledarskapskonferens, Almedalen.
- Start av podcasts.
- Medverkan i nyhetsreportage i både tidning och tv.
- Insändare till tidning.

Jag är inte den personen som gillar att prata mycket inför publik men jag har lärt mig väldigt mycket med tiden tack vare Erikshjälpen för de har försökt utsätta mig för situationer där jag pratar inför större grupper.

– Deltagare, Gränby

Sammanfattande resultat

Contextio Ethnographic skriver i sin utvärdering av verksamheten i Gränby att de aktiviteter som Erikshjälpen Framtidsverkstad skapar inom lokalt påverkansarbete är bra för att stödja deltagare att föra fram sina åsikter. Det här är också något som styrks av erfarenheter från Hela Malmö och den organisationens arbete med unga människor i socioekonomiskt underprivilegierade områden. Aktiviteterna som Erikshjälpen Framtidsverkstad främjar ökar demokratin i samhället och ger deltagarna makt över sig själva så att de kan fungera som ambassadörer för sitt bostadsområde.

4) Vidare mot arbetslivet

Erikshjälpen Framtidsverkstad finns på orter där Erikshjälpen har en second hand-butik. Tillsammans skapar vi möjligheter för unga vuxna och föräldrar att på olika sätt

komma närmare arbetslivet med målet att öka antalet självförsörjande familjer.

Feriejobb och timanställning till barn och unga

Mellan åren 2020 och 2023 erbjöds 55 ungdomar från Helsingborg och Uppsala olika former av feriejobb inom Erikshjälpen Framtidsverkstad. Ungdomarna var bland annat med och skapade event i området, olika former av demokratiprojekt och aktiviteter utifrån barnkonventionen för barn. Under samma period fick dessutom två ungdomar i Uppsala timanställning i second hand-butiken.

Ledarskapsutbildning med mersmak

Våren 2023 startade Erikshjälpen Framtidsverkstad i Gränby en ledarskapsutbildning för ungdomar i gymnasieåldern. Både deltagarna och samverkansparter säger att utbildningen har varit som en källa till bestående personlig utveckling. Dels för att den väckt nya tankar och gett ny kunskap hos ungdomarna, dels för att kunskaperna går att praktisera i skolan, arbetslivet och privat. Utbildningen har ett framtaget material med tydliga teman, övningar och hemuppgifter.

Det har påverkat mina tankar på många sätt. Mitt tanke-sätt. Jag har börjat testa. Jag har bättre självledarskap också. Till exempel i skolan, om det är en uppgift som vi ska göra och som jag tycker är tråkig. Jag pushar mig själv mer.

– Deltagare, Gränby

Jag har insett att jag har makten att förändra situationen, att påverka. Jag kan använda allt jag har lärt mig om mig själv, att jag själv kan fixa och hantera olika problem, hur jag ska bemöta andra. Jag funderar på vad det finns för ledarstilar i min vardag. Till exempel mina lärare. Jag funderar och så kommer jag hit och pratar.

– Deltagare, Gränby

I Helsingborg genomfördes en ledarskapsutbildning med fokus på entreprenörskap under perioden 2019 till 2021 och den resulterade bland annat i ett ökat självförtroende och ansvarstagande bland deltagarna.

Vi har fått bättre självförtroende för vi har fått ansvar. Vi hade ett stort ansvar att vi ska leda ett projekt och nu har vi sett resultatet, fotbollsturneringen och väggmålningen så vi känner att vi har lyckats, vi har gjort det bra. Kanske att vi hade kunnat göra det bättre, det finns några synpunkter. Men rent allmänt är jag nöjd och det har gett mig självförtroende för det är jag som planerat, det är vi som gjort det.

– Deltagare, Adolfsberg

Citaten från deltagarna visar att utbildningarna har gett effekt både när det gäller ny kunskap och nya insikter bland deltagarna. Dessutom har ungdomarna tillämpat sina färdigheter praktiskt genom att till exempel vara ledare på läger vilket har ökat deras självförtroende och gett dem en känsla av egenmakt.

Föräldrakliv mot arbetsmarknaden

Ett uttalat koncept för Erikshjälpen Framtidsverkstad är att använda Erikshjälpens second hand-butiker för att ta emot och handleda praktikanter. Butikerna har lång erfarenhet av att ta emot personer för både arbetsträning och praktik, och det finns en utarbetad struktur för hur detta ska göras. Just den delen hade ännu inte påbörjats i Helsingborg när utvärderingen genomfördes, så resultaten som presenteras är endast från vår verksamhet i Uppsala.

Hösten 2022 anställdes en arbetsmarknadssamordnare vid Erikshjälpen Framtidsverkstad i Gränby. Samordnarens roll är att fånga upp föräldrar på språkcaféet, i lokalen i Gränby och i butiken för att stötta och slussa dem vidare till andra aktiviteter. På så sätt är vi med och skapar en kedja av insatser som förväntas leda mot arbetsmarknaden.

Nedanstående tabell bygger på verksamhetens interna statistik och ger en bild av genomförda aktiviteter under 2022 och aktiviteter till och med oktober 2023.

Aktivitet	2022	2022	2023	2023
	Kvinna	Man	Kvinna	Man
Stöd & vägledande samtal	4	1	22	11
Praktikanter i butiken fr Gränby			8	3
Städstart våren 2023			6	3
Städstart hösten 2023			4	4
Mammagrupp våren 2023			2-25	
Trafikstart			4	4
Totalt	4	1	46-69	25

Städstart ger nystart i livet

Städstart är en arbetsförberedande studiecirkel där deltagarna genom praktiska övningar och språkinläring

lärar sig olika städmoment. Erikshjälpen Framtidsverkstad arrangerar kursen för föräldrar i Gränby tillsammans med studieförbundet Bilda. Två föräldrar som har deltagit i Städstart berättar att de har fått olika former av stöd från Erikshjälpen Framtidsverkstad och en av dem hoppas på att få ett jobb efter kursen. Den andre hade redan ett jobb som efter kursen blev en fast anställning.

Jag träffade mer människor, jag blev väldigt glad att vara där [på utbildningen]. Vi fick information, se bilder och sen fick vi testa. Vi fick lära oss att vi måste ha handskar på. Mycket ny information.

– Förälder, Gränby

Erikshjälpen hjälpte mig med CV och personligt brev när jag skulle skicka in det för att få jobbet. Erikshjälpen motiverar mig och jag fick gå Städstart-kursen.

– Förälder, Gränby

Resultatet från de båda Städstart-kurser som Erikshjälpen Framtidsverkstad genomfört i samverkan med Bilda.

Kategorin Annat arbete i tabellen betyder att arbetet inte var inom lokalvård.

Antal som fått sysselsättning	Erbjudande om arbete lokalvård	Hade arbete	Fick annat arbete	AF/SFI	Totalt
Våren 2023	3	1	1	1/3	9
Hösten 2023		2	2	/4	8
Totalt	3	3	3	8	17

Enkätsvaren från deltagare i Städstart och språkcaféet våren 2023 visar också att deltagarna i de flesta fall lärt känna nya personer och att alla tycker att de lärt sig nya saker och blivit bättre på något genom deltagandet. Bland de som kommenterat vad de lärt sig nämns yrkessvenska, säkerhetsaspekter i arbetslivet och svenska.

I sammanhanget är det även värt att nämna kursen Trafikstart som erbjuds vuxna som är intresserade av att ta körkort. Syftet är att erbjuda förberedande körkortsteori i en lugnare takt så att deltagarna på sikt kan klara av teoridelen av körkortsprovet. Även detta kan ses som en skjuts mot arbetsmarknaden.

Sammanfattande resultat

I sin utvärdering av verksamheten i Gränby bedömer Contextio Ethnographic att målen för Vidare mot arbetslivet är på väg att uppnås och att de processer som just nu pågår kommer att öka resultaten ytterligare i framtiden om resurserna kvarstår. Vår interna statistik visar dessutom att antalet föräldrar från Gränby som deltar i våra aktiviteter har ökat sedan utvärderingen genomfördes. Vi kan även se att den kedja av insatser som arbetsmarknadssamordnaren arbetar med – det vill säga att fånga upp och stötta föräldrar – samt de yrkes- och arbetslivsförberedande kurserna har gett ett positivt resultat där flera föräldrar också fått arbete.

Erikshjälpen Framtidsverkstad – i dag och framåt

I sin utvärdering lyfter Contextio Etnographic en rad framgångsfaktorer och utmaningar som kan fungera som lärdomar för vårt fortsatta arbete. Glädjande i utvärderingen är att framgångsfaktorerna är fler än utmaningarna samt att det finns ett stort engagemang och lösningsfokus på såväl operativ som strategisk nivå. Samtidigt är Erikshjälpen Framtidsverkstad ett relativt nytt koncept och i utvärderingen finns det förslag på ett antal rekommenderade förbättringsåtgärder att jobba vidare med.

Nedan listas framgångsfaktorer och utmaningar.

Framgångsfaktorer

- Engagerad och driven personal som lyckas bygga relationer till målgrupperna.
- Lokalen i Gränby som är tillgänglig och ligger bra till i området
- Tidig ingång i skolan.
- Villighet att samverka från aktörer i områdena och kommunen.
- Metodiken – att aktivt involvera målgrupperna.
- Helhetstänket – att fokusera på både barn och föräldrar.
- Flexibilitet i metod och anpassning.
- Konceptet med kopplingen till secondhandbutiken – kedja av insatser.
- Företagskontakter sedan tidigare.
- En långsiktig strategi från Erikshjälpens sida.
- Samverkan med många aktörer, områdesnätverk och möten med aktörer i butiken.
- Finansiering från Kavlifonden, region, kommun och bostadsbolag.
- Engagerade gästföreläsare som ungdomarna kan spegla sig i.
- Ungas driv och nyfikenhet.

Utmaningar

- Bristande personalresurser under verksamhetens första år.
- Etablera relationer – försvåras av omsättningen på boende i området.
- Hålla balansen mellan ökad efterfrågan på samverkan/aktiviteter och kärnverksamheten.
- Hitta volontärer med rätt kompetens.
- Att lokalen i Gränby och second hand-butiken ligger i olika delar av Uppsala.
- Få föräldrar att känna sig trygga med att flickor deltar i vissa aktiviteter.
- Personalomsättning i second hand-butiken.
- Få ihop de båda delarna i organisationen (ungdoms- och föräldrastämman).
- Förhindra att ungdomar dras in i kriminalitet.
- Enorma behov i området, många aktörer behövs.

Effekter hittills

Utvärderaren betonar att effekterna hittills är på individnivå då verksamheten fortfarande är i så pass liten skala att effekter på områdesnivå inte är rimliga att anta. De säger även vidare att det finns ingen garanti för att dessa effekter är långsiktiga men det finns ett antal faktorer som talar för hållbarhet om arbetet fortsätter under många år. Dessa är framför allt den omfattande samverkan som initierats, ett utvecklingsinriktat lärande, tydlig styrning och ledning samt stort engagemang från personal och ledning. Inom arbetsspåret lyfter de fram den långa erfarenheten som second hand-butiken har av att ta emot praktikanter, den struktur för detta som finns samt företagskontakter och andra lokala aktörer som kan ta emot föräldrar på praktik eller erbjuda arbete. De ser en tydlig utveckling och en stadigare och större verksamhet i Uppsala än i Helsingborg vid motsvarande tidpunkt efter uppstart.

Vårt fortsatta arbete in i framtiden

Utvärderaren har pekat på några områden som framtida utvecklingsområden och rekommenderat förbättringsförslag. De ser det som positivt att många av utmaningarna har identifierats av både personal och samverkansparter då det är ett första steg mot att hitta potentiella lösningar samt ser de att arbetet mot att åtgärda flera av utmaningarna redan är påbörjat.

Säkrade personalresurser

Under utvärderingens gång har vi utökat med fler personal så att varje ort har två verksamhetssamordnare och en arbetsmarknadssamordnare. Vid nystart i dag rekryteras dessa funktioner så att de börjar samtidigt och kan effektivt bygga upp och utveckla verksamheterna tillsammans, vilket skapar större sammanhang och kontinuitet.

Fortsatt sammanfogande av de två spåren

Verksamhetssamordnarna ansvarar i korthet för aktiviteter kopplat till barn- och ungdomsspåret och arbetsmarknadssamordnaren ansvarar för det som kallas arbetsspåret för unga vuxna och föräldrar. Trots denna separation finns det en stark ambition, både på den operativa och strategiska nivån, att integrera dessa två delar. Utvärderaren lyfter fram att det är förväntat att processen kommer att ta tid och kräva anpassningar för att hitta rätt former för samarbete. Den processen är i full gång varav en viktig del är att de lokalt anställda tillsammans tar fram, följer upp och utvärderar gemensamma handlings- och verksamhetsplaner.

Genomtänkt jämställdhetsarbete

Utvärderaren skriver att det är tydligt att Erikshjälpen strävar efter ett jämställt samhälle som organisation rent

generellt men att det behöver förtydligas i arbetet med Erikshjälpen Framtidsverkstad för att inte omedvetet förstärka könsstereotypa mönster eller misslyckas i att säkerställa alla barn och ungas rätt till utveckling oavsett kön, ålder eller bakgrund.

Vi har påbörjat att utveckla vårt jämställdhetsarbete och vårt statistikinsamlingsverktyg har utvecklats så att all statistik finns uppdelad utifrån kön. Därmed kan vi bättre analysera resultaten och utveckla verksamheten. Vi ser jämställdhetsarbetet som en mycket viktig del i arbetet för jämlika uppväxtvillkor och kommer att fortsätta att förtydliga detta i våra lokala handlingsplaner framöver.

Ett systematiskt uppföljningsarbete

Här spelar effektmätning, statistik och utvärdering en avgörande roll. Detta är ett område som vi sett behöver utvecklas och har arbetat med under hela uppstartsperioden.

För oss är det viktigt att kunna påvisa att vårt arbete gör skillnad och ger önskvärda effekter. Dels för att vi ska kunna veta att vi satsar på rätt typ av insatser, dels för att kunna presentera för olika intressenter att det är värt att stötta Erikshjälpen Framtidsverkstad. Därför har vi tagit

fram en modell för resultat- och effektmätning, som utgår från våra mål- och resultatmatriser. Modellen beskriver hur vi följer upp långsiktiga effekter samt kvalitativa och kvantitativa resultat på individ-, grupp- och områdesnivå.

Under 2023 färdigställde vi mätverktyget "Förändringsbarometern" för att kunna mäta den kvalitativa utvecklingen på gruppnivå. De områden där vi genom våra insatser önskar se en positiv utveckling hos våra deltagare är:

- Påverkansmöjligheter och egenmakt.
- Ansvarstagande, engagemang och delaktighet.
- Framtidstro och motivation.
- Utvecklande sammanhang och relationer.
- Psykisk hälsa och välmående.

Utvecklingen på individnivå mäts genom att ett slumpvis urval av deltagare följs upp några år efter sitt engagemang inom Erikshjälpen Framtidsverkstad. Utvecklingen och effekterna på områdesnivå sammanställer vi med cirka fem års mellanrum med statistik och information om området, som vi i första hand får från externa aktörer. Utgångspunkten för områdesutvecklingen är den kartläggning och förstudie för varje ort som vi gör inför uppstarten av en ny Erikshjälpen Framtidsverkstad.

Tack

Utvärdering som Contextio Etnographic har gjort av våra verksamheter i Helsingborg och Uppsala är ovärderlig för vårt fortsatta arbete. Vi vill även rikta ett stort TACK till Kavlifonden som genom sitt generösa finansiella stöd möjliggjort vår uppstart av Erikshjälpen Framtidsverkstad både i Helsingborg och Uppsala samt bidragit till att vi kunnat anlita en utvärderare som följt vårt arbete genom de första fem åren.

Samtidigt som vi jobbar vidare med utvärderarens rekommendationer har vi själva sett delar som vi behöver utveckla och stärka i vårt fortsatta arbete. Ett tydligt resultat på att vårt arbetssätt är på rätt väg och som vi är väldigt stolta och tacksamma för är att Erikshjälpen Framtidsverkstad fick utmärkelsen Årets barnrättsprojekt av JP Infonet i början av 2024. I juryn för priset satt bland annat Elisabeth Dahlin som då var barnombudsman i Sverige.

Vi kommer tillsammans med målgruppen barn, unga och föräldrar fortsätta utveckla, skala upp och sprida vårt arbete för jämlika uppväxtvillkor. Vi gör det **För barnen. Och världen de drömmer om!**

Motiveringen till Årets barnrättsprojekt löd:

Erikshjälpen arbetar rättighetsbaserat och långsiktigt med barns delaktighet som utgångspunkt.

Projektet Framtidsverkstäder har gett starka resultat, både kvalitativt och kvantitativt. I utvärderingar av Framtidsverkstäderna lyfts att deltagare fått ökat hopp och framtidstro, och inte minst en känsla att kunna påverka och göra sin röst hörd. Framtidsverkstäderna är väl värda att skala upp och spridas runt om i vårt land.

Vill du veta mer om arbetet med Erikshjälpen Framtidsverkstad eller på något sätt stötta vår verksamhet? Gå in på erikshjalpen.se eller kontakta oss på framtidswerkstad@erikshjalpen.se

**För barnen.
Och världen de drömmer om.**

ERIKSHJÄLPEN
Framtidsverkstad

erikshjalpen.se/framtidsverkstad